

schopnostech, an šel v dopoledních hodinách po stezníku pro chůzi používaném a nevolil jinou cestu pro možné snad, nikoliv však jistě nebezpečí, které mu z toho hrozilo. Rozhodnutí čís. 8607 sb. n. s. má jiný skutkový základ.

Čís. 11160.

Pozemková reforma.

Jde o zkrácený příděl, bylo-li nabyto zabrané nemovitosti kupní smlouvou s majitelem zabraného majetku, jež byla sjednána za spolupůsobení Státního pozemkového úřadu, jež se týkalo zejména předmětu koupě a osoby kupitele a v souvislosti s níž byla napotom zabraná nemovitost propuštěna ze záboru. Zkrácený příděl není vyloučen zákony o pozemkové reformě a jest při něm použití co do služebností § 31 náhr. zák.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1931, Rv I 173/31.)

Žalobci nabyli části zabraného panství H. dobrovolným prodejem vlastníka panství, schváleným Státním pozemkovým úřadem. Žalobou, o níž tu jde, domáhali se žalobci na obci H., by bylo uznáno právem, 1. že žalované nepřísluší právo užívatí parcely čís. 1730 jako cesty pro pěší nebo jiným způsobem, 2. že žalované ani jejím příslušníkům s výjimkou oněch příslušníků, jichž práva jsou vložena do pozemkové knihy, nepřísluší právo užívatí pozemkových parcel čís. 1731, 1732, 1770, 1779, 1780 jako cesty vozové a že žalovaná jest povinna zanechat všeho jednání, jež se jeví jako výkon takového práva. Žaloba byla opřena o ustanovení § 31 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n., pokud se týče v doslovu novely ze dne 13. července 1922 čís. 220 sb. z. a n., ježto po uplynutí třiceti dnů od výkonu poznámky zamýšleného převzetí, pokud se týče ode dne vkladu práva vlastnického pro stát nebo nabyvatele, žalobce, nelze se domáhati uznání práva vlastnického nebo jiných věcných práv k převzatým nemovitostem ani proti státu, ani proti osobám, jimž se dostalo nemovitostí těch přídělem, a že v době koupě velkostatku nevěděli o domnělých těchto právech, takže zanikla i podle § 1500 obč. zák. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě ad 1), ad 2) ji zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalované obce, vyhověl však odvolání žalobců a uznal podle žaloby i ad 2). Důvody: Odvolací důvod nesprávného právního posouzení spatřuje žalovaná v tom, že, jak vyplývá ze schvalovací doložky Státního pozemkového úřadu na kupní smlouvě ze dne 12. října 1925, jde o dobrovolný prodej panství H. vlastníkem žalobcům, nikoliv prý o nabytí nemovitosti přídělem, takže tu nelze použití ustanovení § 31 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. Soud první stolice nesprávně prý uvádí, že žalobci panství H. nabyli zkráceným přídělovým řízením. Pojem takového řízení v zákoně čís. 329/20 sb. z. a n. nepřichází. K zabrané půdě lze nabytí vlastnictví přídělem (§§ 5, 10 a 11 zákona čís. 329/20), nebo dobrovolným prodejem, schváleným Státním pozemkovým úřadem (§ 7 zákona čís. 215/19 sb. z. a n. a zákona čís. 108/21

sb. z. a n.). Žalobci nabyli vlastnictví dobrovolným prodejem podle § 7 cit. zák., takže prý ustanovení § 31 zákona čís. 329/20 sb. z. a n., jenž byl vydán ku provedení §§ 5, 9, 11, 12 a 13 zákona čís. 215/19 sb. z. a n. a jest zákonem vyjimečným, nelze použítí. To, že poznámka zamýšleného převzetí byla teprve při provedení vkladu kupní smlouvy vymazána, jest prý bez významu, jelikož na základě poznámky té ku převodu vlastnictví nedošlo. Výtky ty nejsou odůvodněné. Jest správné, že žalobci nabyli části zabraného státem fideikomisního panství H. dobrovolným prodejem vlastníka podle kupní smlouvy ze dne 12. října 1925 Státním pozemkovým úřadem schválené. Svolení pozemkového úřadu, jak z doložky na kupní smlouvě patrné, bylo dáno podle zákona ze dne 9. listopadu 1918 čís. 32 sb. z. a n. a ze dne 11. března 1921 čís. 108 sb. z. a n. s podmínkou, že prodané nemovitosti zůstanou i nadále zabrány státem podle záborového zákona a že s vkladem vlastnického práva pro nové nabyvatele bude současně poznamenán zábor nemovitosti podle záborového zákona. Soud první stolice správně uvádí, že jde o tak zvané zkrácené přidělové řízení, v němž jest zabraná půda za činnosti Státního pozemkového úřadu převáděna s majitele zabrané půdy přímo na osoby, jimž zabraná půda jest určena k přidělu. Jen forma jest tu jiná — na místo jednostranných úkonů Státního pozemkového úřadu nastupuje dohoda účastníků pod autoritou Státního pozemkového úřadu — věcně nejde však o nic jiného, než o zkrácené řízení přidělové ve smyslu zákonů o pozemkové reformě a převody, které se dějí v tomto zkráceném přidělovém řízení, dějí se tak na základě zákona záborového a jeho doplňků. Že se žalovaná obec domáhala uznání svého věcného práva — práva užívati cesty čís. kat. 1730 jako cesty pro pěší a jiným způsobem ve třiceti dnech od výkonu poznámky zamýšleného převzetí pokud se týče od vkladu práva vlastnického pro žalobce, ve sporu ani netvrdila, tím méně prokázala. Žalovaná obec pozbyla tím svého vydrženého práva ve smyslu § 31 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. a § 31 zákona ze dne 13. července 1922 čís. 220 sb. z. a n. Soud první stolice posoudil věc ohledně pozemkové parcely čís. kat. 1730 po stránce právní správně, vyhověv žalobě v tomto směru.

K odvolání žalobců: Odvolání žalobců nelze upřítí oprávněnost. Jak ze spisů vyplývá, namítala žalovaná obec ve sporu jen, že na pozemkových parcelách čís. kat. 1731, 1732, 1770, 1779 a 1780, cestách v H. nabyta služebnosti chůze a cesty vozové vydržením a že se žalobci k ustanovení § 1500 obč. zák. nemohou odvolávat. Žalovaná obec, jak již ohledně pozemkové parcely čís. kat. 1730, cesty v H., bylo vyličené a což platí i o pozemkových parcelách čís. kat. 1731, 1732, 1770, 1779 a 1780, vydrženého práva i ohledně těchto pozemků pozbyla podle § 31 zákona čís. 329/20 sb. z. a n. a § 31 zákona čís. 220/22 sb. z. a n. Soud první stolice správně uvádí, že by i o těchto cestách měla platiti ustanovení § 31 cit. zákonů. Jest proto bez významu, zda žalobci před koupí zbytkového statku o výkonu sporné služebnosti věděli, pokud se týče věděti musili. Žalovaná obec svůj nárok — právo služebnosti cesty vozové k těmto cestám, o jiný právní důvod mimo vydržení, jmenovitě o dohodu žalobců se Státním pozemkovým úřadem neopírala. Ve sporu vůbec netvrdila, že žalobci podle dohody se Státním pozemkovým úřadem byli

zavázání výkon jich vydrženého práva trpěti. Soud prvé stolice nebyl proto oprávněn obranu žalované obce, když ve sporu skutečnosti, o nichž důkaz mohl býti proveden, ač právním zástupcem byla zastoupena, ve směru tom neuvedla, sám konstruovati a podle § 31, zákonů výše citovaných zaniklý nárok jejich o jiný právní důvod, jak sám uvádí, opíratí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., není opodstatněno. Mylný jest názor dovolatelky, že nešlo při nabytí velkostatku H. o příděl, tak zvaný zkrácený příděl, a že proto nelze ve služebnosti chůze a cesty, osobované si dovolatelkou k pozemkům velkostatku, použití § 31 náhr. zák. Stanovisko odvolacího soudu v této otázce jest správné a je v napadeném rozsudku případně odůvodněno. Odkazuje se především na důvody napadeného rozhodnutí. K vývodům dovolání jest uvéstí toto: Při řešení otázky, zda šlo při nabytí velkostatku H. o příděl, nelze přihlížeti, jak činí dovolatelka, jen ke kupní smlouvě ze dne 12. října 1925 (ze dne 26. března 1927), nýbrž jest přihlížeti i k tomu, co smlouvě předcházelo a co jí souvisejíc s ní, následovalo. Ke kupní smlouvě mezi tehdejšími vlastníkem zabraného velkostatku H. a žalobci došlo po poznámce zamýšleného převzetí státem a v souvislosti s kupní smlouvou byl pak velkostatek pokud se týče jeho část, žalobci koupená, usnesením Státního pozemkového úřadu ze dne 11. února 1928 propuštěna ze záboru. Jak nižší soudy na základě spisů Státního pozemkového úřadu zjistily, byla kupní smlouva sjednána za spolupůsobení řečeného úřadu, úřadu přídělového, a týkalo se toto spolupůsobení zejména předmětu koupě a osoby kupujících. Koupě nemovitosti určené k převzetí a přidělu, stavší se za onoho spolupůsobení Státního pozemkového úřadu a skončivší, jak uvedeno, propuštěním ze záboru, není jen odprodejem se schválením tohoto úřadu podle § 7 záb. zák., jak se snaží dovoditi dovolatelka, nýbrž přidělem (sb. n. s. 9178). Na tom nic nemění okolnost, že nebyl zachován pravidelný postup přidělu, že zabranou nemovitost pozemkový úřad napřed nepřevzal a ji pak na žalobce nepřevodil. Podle § 26 náhr. zák. může se pozemkový úřad s vlastníkem zabrané nemovitosti o převzetí také dohodnouti a podle § 28 téhož zákona jest přípustné, by Státní pozemkový úřad, rozhodnuv již dříve o přidělu, o změně neb o zcizení převzatých nemovitostí, přímo, bez předchozího převodu na stát, převedl nemovitosti na nabyvatele. Je jedno, pakliže místo toho, by se s vlastníkem o převzetí sám dohodl, Státní pozemkový úřad ponechá uchazeči, by se s vlastníkem podle směrnic daných Státním pozemkovým úřadem o převzetí nebo koupi z volné ruky dohodl a když se pak nemovitost přímo převede na toho, kdo se souhlasem (schválením) Státního pozemkového úřadu ji nabyl, na kupitele. Tím, když k tomu přistoupí propuštění ze záboru, jak se u velkostatku H. stalo, dosaženo je téhož, čeho by bylo dosaženo při pravidelném postupu při přidělu, a proto, že postup ten zachován nebyl, nelze tvrditi, že nejde o příděl. Ježto, jak bylo řečeno, propuštění ze záboru se stalo v souvislosti s kupní smlouvou, nelze proti tomu, že šlo o příděl, nic dovozovati z toho, že propuštění ze záboru kupní smlouvě

následovalo. Také nedopadá poukaz dovolatelčin uváděný na dotvrzení toho, že o příděl nešlo, že z převodu velkostatku H. na žalobce byl předepsán převodní poplatek. Jak z ustanovení § 58 příděl. zák. vidno, platí se převodní poplatek i u přídělu. Jest pravda, že se v zákonech o pozemkové reformě příděl ve formě shora uvedené, tak zvaný zkrácený příděl neuvádí, avšak vyloučen, nepřipustný takový příděl podle oněch zákonů není. Protože šlo o příděl u velkostatku H., pokud se týče u pozemků, jichž se služebnosti dovolatelkou si osobované týkají, právem bylo na služebnosti ty použito § 31 náhr. zák. Bylo již řečeno, že při přidělování nemusí býti vždy zachován pravidelný postup, že nemusí stát nemovitost napřed převzít, a vývody dovolatelky, že § 31 náhr. zák. nemělo býti na její služebnosti použito, protože stát velkostatek nepřevzal, nedopadají. Co se pak toho týče, že u velkostatku H. šlo jen o odprodej po rozumu § 7 záb. zák. a že proto použití § 31 náhr. zák. není na místě, odkazuje se na to, co také již v předu bylo uvedeno, že dovolatelka spatřuje v nabytí velkostatku jen zcizení podle § 7 záb. zák. neprávem. Podle toho nepochybil (§ 503 č. 4 ř. s.) odvolací soud, když, pohlížeje na velkostatek H. jako na nabytý přídělem, použil co se týče služebností dovolatelkou si osobovaných ustanovení § 31 náhr. zák. a služebnosti ty, protože se jejich uznání ve lhůtě v uvedeném § stanovené nedomáhala, dovolatelce nepřiznal, pokud se týče žalobě na jejich oduznání vyhověl.

Čís. 11161.

Podepsal-li objednatel (majitel strojírny) objednáací lístek opatřený doložkou, že »pro eventuelní spory podrobuje se adresát příslušnému soudu v X.«, projevil vůli, že přijímá za obsah smlouvy i ustanovení o příslušnosti, třebas řečená věta ještě s jinými ustanoveními byla pod podpisem objednatele.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1931, R II 296/31.)

Zalovaný, majitel strojírny, podepsal objednáací lístek, na němž bylo mimo jiné uvedeno: »Pro eventuelní spory podrobuje se adresát příslušnému soudu v Přerově«. Proti žalobě, zadané na okresním soudě v Přerově, vznesl žalovaný námitku místní nepřislušnosti, již soud prvního stupně zamítl. Rekursní soud vyhověl námitce místní nepřislušnosti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Zalovaný uznal pravost objednáacího lístku i pravost svého podpisu na tomto lístku, v němž mimo jiné je uvedeno: »Pro eventuelní spory podrobuje se adresát příslušnému soudu v Přerově«. Podepsal-li žalovaný objednáací lístek s touto doložkou, projevil tím vůli, že přijímá za obsah smlouvy celý obsah lístku, tedy i ono ustanovení o příslušnosti,